

РЕШЕНИЕ

№ 167

гр. Пловдив, 05.05.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 1-ВИ ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на деветнадесети април през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Надежда Ив. Желязкова
Каличкова

Членове: Славейка Ат. Костадинова
Красимира Д. Ванчева

при участието на секретаря Цветелина Юр. Диминова
като разгледа докладваното от Славейка Ат. Костадинова Въззивно
търговско дело № 20225001000713 по описа за 2022 година

За да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е въззивно – по чл. 258 и следващите от ГПК.

С решение № 260113 от 21.04.2022 година, постановено по т. дело № 775/2019 година по описа на Окръжен съд – Пловдив, са осъдени М. Р. Т. – Ш., ЕГН *****, с последен известен адрес: град П., ул. „З.“ № 21, ет.8, ап.24, представлявана от назначения от съда особен представител адвокат Е. К. С. от АК – П., със съдебен адрес град П., бул. „Ш.“ 146, и А. Ш., ЕГН *****, с последен известен адрес град П., улица „З.“ № 21, ет.8, ап.24, представляван от назначения от съда особен представител адв.Н. П. П. от АК – П., със съдебен адрес град П., ул. „О.“ № 4, ет.2, да заплатят солидарно на „Ю.Б.“ АД, ЕИК ***, на основание договор за потребителски кредит № ***/21.05.2008 г. и анекси към него, сключени между същите страни, претендираните части от общо дължимите по договора суми, както следва:

-19 728.24 швейцарски франка - главница, дължима за периода за

периода 10.09.2014 – 03.09.2019 г., като в останалата част до пълния размер от 20 178.97 швейцарски франка, претендирани частично от общо 22 871.22 швейцарски франка, искът е отхвърлен като неоснователен

-1227.32 швейцарски франка, част от общо дължима възнаградителна лихва в размер на 7186.30 швейцарски франка за периода 10.09.2016 – 25.06.2018 г.;

-12 144.17 швейцарски франка, част от общо дължима наказателна лихва за просрочие в размер на 14 936.20 швейцарски франка, за периода 10.09.2016 г. до 03.09.2019 г.;

-72.34 швейцарски франка, част от общо дължими 273.50 швейцарски франка, представляващи такси за управление за периода 10.09.2016 – 03.09.2019 г.;

-119.74 швейцарски франка, част от общо дължими имуществени застраховки в размер на 457.82 швейцарски франка за периода 23.05.2017 – 03.09.2019 г.;

- 680.19 лв. – дължима за нотариални разноси за периода 14.05.2018 – 03.09.2019 г.,

- дължимата законна лихва от датата на подаване на исковата молба 03.09.2019 г. до окончателното изплащане на сумата, както и сумата 9 389.39 лв. – деловодни разноси за първоинстанционното производство.

С определение № 260538 от 16.06.2022 година, постановено по т. дело № 775/2019 година на ОС – Пловдив, е оставена без уважение молбата на адвокат Н. П. П. в качеството ѝ на особен представител на ответника А. Ш. за изменение на постановеното решение в частта на разноските.

Производството пред въззивната инстанция е образувано по две въззивни жалби, подадени от адвокат Н. П. като особен представител на А. Ш. и от адвокат Е. С. като особен представител на М. Т. – Ш., както и по частна жалба, подадена от адвокат Н. П. срещу определението от 16.06.2022 година, с което е отказано изменение на първоинстанционното решение в частта за разноските.

С въззивната жалба на адвокат Н. П. като особен представител на А. Ш. е обжалвано първоинстанционното решение в осъдителната му част. Във въззивната жалба се поддържа, че по делото не са установени

обстоятелствата, на които се основава предявеният от „Ю.Б.“ АД осъдителен иск солидарно срещу двамата ответници, включително А. Ш., а именно сключване на договор от 2008 година, по който банката да е предоставила на кредитополучателите потребителски кредит за текущи нужди в швейцарски франкове, в размер на равностойността на швейцарски франкове на 15 000 евро по курс „купува“ на банката за швейцарския франк към еврото в деня на усвояване на кредита, солидарното задължение на кредитополучателите за връщане на кредита и другите задължения по договора, дължимият размер на годишната възнаградителна лихва, дължимите лихви при просрочие и при предсрочна изискуемост на кредита, включващи лихвата за редовна главница плюс наказателна надбавка от 10 пункта. Предявените иски не били установени нито по основание, нито по размер. Ищецът определил едностранно размера на претендираните суми по кредита по всички обективно съединени иски, след извършеното погасяване преди завеждане на исковата молба, поради изтекла погасителна давност – петгодишна за главницата и тригодишна за лихви, такси и имуществени застраховки по кредита. Във въззивната жалба се излагат доводи, че А. Ш. не дължи претендираните иски суми по процесния договор за кредит и че липсва солидарност между длъжниците. Кредитополучател по договора била само М. Р. Т. –Ш., като в чл. 2, ал. 1 от него било посочено, че усвояването на сумата ще се извърши по блокирана банкова сметка на нейно име. Въпреки, че А. Ш. положил подписа си под договора, липсвало изрично волеизявление, както и изрични права и задължения, отнасящи се до него. По отношение на допълнителните споразумения от 10.03.2011 година, 18.01.2012 година, 26.01.2012 година, 23.08.2012 година, 30.09.2012 година и от 29.05.2013 година е посочено, че кредитор по тях е „Б.Р.С.“ АД и те не са част от процесния договор за кредит, по който кредитор е „Ю.“ АД. В тях не било посочено кой точно договор за банков кредит се допълва и с коя банкова институция е сключен. От представения договор не била видна клаузата на чл. 18, свързана с обявяване на предсрочната му изискуемост, на която се позовавала банката – ищец. Жалбоподателят не бил уведомен по надлежния ред за извършените цесии с договори от 05.09.2008 година и от 25.10.2017 година между банката и „Б.Р.С.“ АД. Той не бил уведомен по надлежния ред и за настъпилата предсрочна изискуемост на кредита. Не му били известни общите условия на банката към датата на подписване на договора, същите не

били представени по делото в оригинал, въпреки направеното искане с отговора на исковата молба. Не било извършено по съответния ред подновяване на ипотеката по договора по отношение на А. Ш., а подновяването се отнасяло само до М. Р. Т. – Ш.. Не бил установен по делото и претендираният размер на наказателната лихва по кредита. По тези съображения се иска отмяна на първоинстанционното решение и отхвърляне на предявените искове.

Срещу тази въззивна жалба е подаден писмен отговор от „Ю.Б.“ АД чрез процесуалния представител адвокат Х. М. с изразено становище за нейната неоснователност, респ. неоснователност на изложените в нея оплаквания и искане за потвърждаване на решението и присъждане на разноски за въззивната инстанция, включително възнаграждение за един адвокат.

Срещу първоинстанционното решение е подадена въззивна жалба от адвокат Е. С. в качеството □ на особен представител на М. Т. –Ш.. Оплакванията са за необоснованост и незаконосъобразност на първоинстанционното решение и постановяването му в противоречие със съдебната практика. Поддържа се неправилност на извода на съда, че погасителната давност е петгодишна, като се твърди, че се претендират периодични плащания – анюитетни месечни вноски, определени в погасителния план, погасителната давност за които е тригодишна, а не петгодишна и че в случая е приложимо разрешението, дадено с ТР 3/18.05.2012 година на ОСГТК на ВКС досежно периодичните плащания. Искането е да се отмени първоинстанционното решение и да се отхвърли иска като погасен по давност, като се присъдят на жалбоподателката разноски за двете инстанции.

Подадена е и частна жалба вх. № 267424 от 02.08.2022 година от адвокат Н. П. срещу определение № 260538/16.06.2022 година. В частната жалба се поддържа, че определението е незаконосъобразно поради неправилно определена размера на възнаграждението на особения представител на А. Ш. съобразно разпоредбите на Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения. Твърди се, че определението е в противоречие с ТР 6/2012 година на ОСГТК на ВКС, т.6. В частната жалба е посочено, че определеното възнаграждение на особения представител на страната е под

минималния размер по Наредба №1, като първоинстанционният съд неправилно приел, че то съответства на фактическата и правна сложност на делото, без да изложи аргументи. Изразено е становище, че увеличаването на размера на възнаграждението на особения представител е допустимо, въпреки че искането не е направено по време на разглеждането на делото от първоинстанционния съд, тъй като процесуалният ред за определянето му бил различен от този за определяне на разноските на страните в процеса, съгласно т. 6 и т. 24 от цитираното по-горе ТР. Искането е молбата за изменение или допълнение на първоинстанционното решение в частта за разноските да се тълкува като искане за увеличение на възнаграждението на особения представител на А. Ш. и да се присъди такова в съответствие с Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения, съобразно фактическата и правна сложност на делото и наличието на противоречие в интересите на двамата ответници.

Срещу частната жалба на адвокат Н. П. е подаден писмен отговор от „Ю.Б.“ АД чрез адвокат Х. М. с изразено становище за недопустимост и неоснователност. Твърди се, че по време на висящността на процеса не е поискано увеличение на размера на възнаграждението на особения представител, поради което липсва основание за допълване на решението. Недопустимо било искането за увеличение на размера на възнаграждението на особения представител след произнасяне на първоинстанционния съд с приключващ производството пред него съдебен акт, а освен това при евентуално уважаване на молбата за ищеца не съществувала процесуална възможност за ищеца да претендира допълнително присъденото възнаграждение на особения представител като разноски по делото. Искането за присъждане на допълнително възнаграждение на особения представител било и неоснователно, като в тази връзка процесуалният представител на „Ю.Б.“ АД се позовава на разпоредбата на чл. 47, ал. 6, изречение второ от ГПК, поддържайки, че неговият размер - половината от възнаграждението за съответния вид работа, дължимо съгласно чл. 36, ал. 2 от Закона за адвокатурата във връзка с Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения, е определен правилно с оглед предмета на спора и еднотипните възражения, които се правят по такъв вид дела. Искането е да се остави без разглеждане като недопустима подадената частна жалба, евентуално да се потвърди обжалваното определение.

Пловдивският апелативен съд, като прецени събраните по делото доказателства и доводите на страните, приема за установено следното:

Въззивните жалби са процесуално допустими, подадени са в срока по чл. 259 от ГПК от лица, имащи правен интерес да обжалват.

Обжалваното по делото решение е постановено по предявени от „Ю.Б.“ АД срещу М. Р. Т. – Ш. и А. Ш. осъдителни искове с обща цена 34382 7 швейцарски франка и 680,19 лева.

Обстоятелствата, изложени в исковата молба, въз основа на която е образувано производството по т. дело № 775/2019 година по описа на Окръжен съд – Пловдив, са следните:

Твърди се, че на 21.05.2008 година между банката – ищец като кредитодател и М. Р. Т. – Ш. и А. Ш. като кредитополучатели е сключен договор за потребителски кредит № ***/21.05.2008 година, по силата на който е предоставен кредит за текущи нужди в швейцарски франкове в размер на равностойността на швейцарските франкове на 15 000 евро по курс „купува“ за швейцарския франк към еврото на банката в деня на усвояване на кредита, а именно 24874 швейцарски франка към датата на усвояване 25.06.2008 година, съгласно приложение № 1 към договора, при курс „купува“ за швейцарския франк към еврото на банката от 1,6582043. Срокът за погасяване на задълженията по договора бил 120 месеца, като задължението на кредитополучателите било да погасяват кредита на месечни вноски, включващи главница и лихви, с падеж 25-то число във валутата, в която е разрешен и усвоен – швейцарски франкове. Към договора били сключени допълнителни споразумения от 10.03.2011 година, 18.01.2012 година, 26.01.2012 година, 30.09.2012 година, 29.05.2013 година. С тези допълнителни споразумения били предоговаряни условията на договора за кредит поради наличие на просрочени плащания, бил въвеждан период на облекчено погасяване на общия дълг с фиксирана годишна лихва и фиксирани равни месечни вноски, като със съгласие на длъжниците сумата на съществуващите просрочия по кредита била преоформяна чрез натрупването й към редовната усвоена и непогасена част от главницата по кредита. С подписването на всяко допълнително споразумение се увеличавал размера на главницата по кредита поради посочените преоформяния на просрочените главници и лихви. С анекс от 23.08.2012 година страните се съгласили да бъде

променена сметката, обслужваща кредита, като кредитополучателите се задължили да заплатят такса за предоговаряне в размер на 50 лева.

С договор за цесия от 05.09.2008 година банката прехвърлила на „Б.Р.С.“ АД вземанията, произтичащи от процесния договор, ведно с прилежащите му допълнителни споразумения и анекси. По силата на нов договор за цесия от 25.10.2017 година „Б.Р.С.“ АД прехвърлило обратно на „Ю.Б.“ АД всички свои вземания, произтичащи от процесния договор за кредит, ведно с прилежащите му допълнителни споразумения и анекси, за което кредитополучателите били надлежно уведомени с покани, връчени им чрез ЧСИ по реда на чл. 47 от ГПК на 29.05.2019 година. Поради трайно непогасяване на задълженията по договора, банката обявила кредита за предсрочно изискуем, за което изпратила покани на кредитополучателите, като в процеса на тяхното връчване настъпил и падежът на договора за кредит. Поканите били връчени на ответниците на 29.05.2019 година от ЧСИ по реда на чл. 47 от ГПК.

Към момента на предявяване на иска задълженията на кредитополучателите по договора за кредит включвали 60 вноски за главница, считано от 10.07.2013 година и на 61 вноски за лихви, считано от 10.06.2013 година. Общият размер на задълженията на ответниците възлизал на 47395,29 швейцарски франка и 680,19 лева и включвал 22871,22 швейцарски франка главница за периода от 10.07.2013 година до 03.09.2019 година; 7619,88 швейцарски франка –възнаградителна лихва за периода от 10.06.2013 година до 25.06.2018 година; 15979,24 швейцарски франка – наказателна лихва за просрочие/ обезщетение за забава на просрочени плащания/ за периода от 10.06.2013 година до 03.09.2019 година; 432,13 швейцарски франка – такси за периода от 10.06.2013 година до 03.09.2019 година; 492,82 швейцарски франка – имуществени застраховки за периода от 09.07.2013 година до 03.09.2019 година и 680,19 лева – нотариални такси за периода от 14.05.2018 година до 03.09.2019 година, от които 296,16 лева – разноси за подновяване на договорната ипотека, обезпечаваща договора за кредит и 384 лева – разноси за изготвяне и връчване на покани до длъжниците. Посочено е, че поради изтичане на предвидената в чл. 110 от ЗЗД петгодишна давност по отношение на дължимата главница по договора за кредит за периода от 10.07.2013 година до 09.09.2014 година в размер на 2692,25 швейцарски франка, тази сума не се претендира в настоящото

производство. Поради изтичане на предвидената в чл. 111 от ЗЗД тригодишна давност по отношение на дължимите по договора за кредит лихви, такси и имуществени застраховки към датата на подаване на исковата молба погасени по давност били сумите от 6392,56 швейцарски франка – възнаградителна лихва за периода от 10.06.2013 година до 09.09.2016 година, 3195,13 швейцарски франка – наказателна лихва за просрочие за периода от 10.06.2013 година до 09.09.2016 година, 359,79 швейцарски франка - такси за периода от 10.06.2013 година до 09.09.2016 година и 373,08 швейцарски франка – имуществени застраховки за периода от 09.07.2013 година до 22.05.2017 година, които суми не се претендирали с предявения иск.

При така изложените обстоятелства е формулирано искане за солидарно осъждане на двамата ответници да заплатят на „Ю.Б.“ АД част от общо дължимите суми по договора за кредит и посочените по-горе допълнителни споразумения и анекс към него, в размер на 34382,48 швейцарски франка и 680,19 лева, включващи: 20178,97 швейцарски франка, част от общо дължимата главница от 22871,22 швейцарски франка, за периода от 10.09.2014 година до 03.09.2019 година; 1227,32 швейцарски франка – част от общо дължима възнаградителна лихва от 7619,88 швейцарски франка, за периода от 10.09.2016 година до 25.06.2018 година; 12784,11 швейцарски франка – част от общо дължимата наказателна лихва/ обезщетение за забава за просрочени плащания/ от 15979,24 швейцарски франка, за периода от 10.09.2016 година до 03.09.2019 година; 72,34 швейцарски франка - част от общо дължимите такси от 432,13 швейцарски франка, за периода от 10.09.2016 година до 03.09.2019 година; 119,74 швейцарски франка – част от общо дължимите имуществени застраховки от 492,82 швейцарски франка, за периода от 23.05.2017 година до 03.09.2019 година и 680,19 лева – нотариални разноси за периода от 14.05.2018 година до 03.09.2019 година, както и законната лихва върху главницата от датата на исковата молба до окончателното изплащане на сумата.

От събраните по делото доказателства е установено, че на 21.05. 2008 година между ищеца и ответниците М. Р. Т. – Ш. и А. Ш.в в качеството на кредитополучатели, е сключен договор за потребителски кредит № ***, по силата на който „Ю.“ АД, чийто правопреемник е ищецът „Ю.Б.“ АД, се е задължило да предостави на ответниците в качеството им на

кредитополучатели потребителски кредит за текущи нужди в швейцарски франкове, в размер на равностойността в швейцарски франкове на 15 000 евро по курс „купува“ за швейцарския франк към евро на „Ю.“ АД в деня на усвояване на кредита, в сроковете и при условията на договора.

В чл. 2 от договора страните са уговорили конкретните условия за реалното усвояване на кредита. Посочено е, че разрешеният кредит се усвоява по конкретно посочена блокирана сметка в швейцарски франкове на кредитополучателя М. Р. Т. - Ш., след представяне от кредитополучателя на подробно описаните в чл. 2, ал. 2 от договора документи, включително молба за превалутиране /по образец на банката/. Според клаузите в чл. 2 от договора, след изпълнение на тези условия, усвоеният кредит в швейцарски франкове по сметката по чл. 2, ал. 1 се превалутира служебно от банката в евро по търговски курс „купува“ на банката за съответната валута в деня на усвояването, като се превежда по открита в банката сметка на кредитополучателя в евро - чл. 2, ал. 3 от договора.

Чл. 3 от сключения между страните договор урежда дължимите договорни лихви. В ал. 1 е посочено, че годишната лихва е в размер на сбора от БЛП на банката за жилищни кредити в швейцарски франкове, валиден за съответния период на начисляване на лихвата плюс договорна надбавка от 5,65 пункта, като е посочено, че към момента на сключване на договора БЛП на банката за жилищни кредити в швейцарски франкове е 4,5%. Според ал. 5 на чл. 3 от договора действащият БЛП на банката не подлежи на договаряне и промените в него стават задължителни незабавно за страните, като промените в размера му и началната дата, от която той е в сила, се обявяват на видно място в банковите салони. В ал. 3 на чл. 3 от договора е уредена лихвата при просрочие на дължимите погасителни вноски, както и при предсрочна изискуемост на кредита, а именно редовната лихва по ал. 1 плюс 10 пункта наказателна надбавка.

Съгласно чл. 5, ал. 1 от договора, крайният срок за погасяване на кредита е 120 месеца, считано от датата на усвояването му, която се установява с подписване на Приложение № 1 като неразделна част от договора.

Според клаузата на чл. 6, ал. 1 от договора кредитополучателят погасява кредита на месечни вноски, включващи главница и лихва, с размер

на всяка вноска съгласно представляващ неразделна част от договора погасителен план.

В чл. 6, ал. 2 от договора за кредит е предвидено погасяването на кредита да се извършва във валутата, в която същият е разрешен и усвоен - швейцарски франкове. В случай, че на съответния падеж на погасителна вноска по главницата и/или лихвата, кредитополучателят не е осигурил дължимата сума в швейцарски франкове по сметката си по чл. 2, ал. 1, но има средства в лева или евро по свои сметки в банката, погасяването на кредита се извършва от банката с тези средства след служебно превалутиране в швейцарски франкове по курс „продава“ на банката за швейцарския франк към лева/евро, за което кредитополучателят с подписването на договора е дал своето неотменно и безусловно съгласие и е оправомощил банката.

В чл.12 е уговорено, че банката си запазва правото по време на действие на договора да променя Тарифата за условията, лихвите, таксите и комисионите, които прилага при операциите си, както и приложимите лихви по кредита в швейцарски франкове или друга валута при евентуалното им превалутиране по реда на чл. 20. Измененията в Тарифата и/или приложимите лихви влизат в сила от деня на приемането им от компетентните банкови органи и са задължителни за страните, като кредитополучателите се уведомяват чрез съобщения в банковите салони и на интернет страницата на банката.

Уговорената е и възможността банката да обяви кредита частично или изцяло за предсрочно изискуем, когато не се погаси която и да е вноска или не се изпълни което и да е задължение по договора – чл. 18 ал. 1. Според чл. 18 ал. 2 от договора при неиздължаване на три последователни месечни вноски, изцяло или частично, целият остатък от кредита се превръща в предсрочно и изцяло изискуем, считано от датата на падежа на последната вноска автоматично, без да е необходимо волеизявление на страните.

В чл. 20 от договора за кредит са предвидени възможности кредитополучателят да поиска от банката превалутиране на кредита от швейцарски франкове в лева или евро, като във връзка с това е постигнато съгласие да се заплати комисиона съгласно действащата към момента на превалутирането Тарифа на банката. В ал. 2 на чл. 20 е изразено съгласие превалутирането да стане по действащия курс „купува“ на банката за

швейцарски франкове, както и да се прилагат лихвени проценти, обявени от банката по реда на чл. 12, ал.2 по договори за съответната валута и вид на кредита.

В чл. 21 е дадено определение на операцията превалутиране - промяна на валутата, в която се изчислява стойността на задължението, при което следва да се приложи лихвен процент, приложим за новата валута на кредита при изчисляване на лихвата по същия.

В чл. 22 от договора е вписано изявление на кредитополучателя за знание и съгласие с обстоятелството, че промяната на обявения от банката курс купува и/или продава на швейцарския франк към българския лев/евро, както и превалутирането по чл. 20 от договора, може да има за последица, вкл. и за случаите по чл. 6, ал. 2, повишаване на размера на дължимите погасителни вноски по кредита, изразени в лева/евро. Посочено е, че кредитополучателят приема да носи за своя сметка риска от тези промени и повишаване и че е съгласен да поеме всички вреди от промяната на валутните курсове и новите лихви, приложими по превалутирания кредит. Ал. 2 съдържа декларация, че кредитополучателят е запознат с икономическия смисъл и правните последици на разпоредбите на чл. 6, ал. 2 и чл. 20-22 от договора и че е съгласен с настъпването им.

В чл. 27 е изразено съгласие на страните по договора, че във всеки един момент от действието му банката има право едностранно да прехвърли вземанията си, произтичащи от него на дружества или институции от групата на Е. (И.), включително и на „Б.Р.С.“ АД, гр. С. или на други финансови или нефинансови институции или дружества, вкл. такива, чиято дейност включва секюритизация. Предвидено е също, че в случай на прехвърляне на кредита банката следва да уведоми длъжника за новия кредитор, като прехвърлянето ще има действие спрямо него при уведомяването му. В ал. 2 на този член се говори за възможност при прехвърляне на вземанията на „Б.Р.С.“ АД, страните по цесията да се договорят длъжниците да продължат да осигуряват средства за погасяване на дължимите вноски по сметката си в банката, по която това е правено и до момента и банката да превежда вноските на съответния падеж по открита при нея сметка на цесионера.

Според приетото по делото Приложение № 1 от 25.06.2008 г. към договора, датата на усвояване на кредита е 25.06.2008 г., при курс „купува“

за швейцарския франк на банката към еврото към датата на усвояване на кредита 1,6582043. Определеният съобразно този курс размер на предоставения и усвоен от кредитополучателите кредит в швейцарски франкове по чл. 1 от договора, е 24874 швейцарски франка.

Установено е с представените по делото писмени доказателства, че въз основа на предварително дадено от кредитополучателите съгласие, съдържащо се в чл. 27 от договора, банката е прехвърлила вземанията си по кредита на „Б.Р.С.“ АД с договор от 05.09.2008 г.

По делото са представени пет допълнителни споразумения към договора за кредит, сключени съответно на 10.03.2011 година, 18.01.2012 година, 26.01.2012 година, 30.09.2012 година, 29.05.2013 година. Допълнителните споразумения са сключени между цесионера „Б.Р.С.“ АД и двамата кредитополучатели. С всички тях са предоговаряни условията на договора за кредит поради наличие на просрочени плащания, включващи главница, лихви и такси в посочени размери, въвеждан е период на облекчено погасяване на общия дълг за определен период с фиксирана годишна лихва и фиксиран размер на погасителните вноски в съответен размер, като със съгласие на длъжниците сумата на съществуващите просрочия е преоформяна чрез натрупването ѝ към усвоената редовна главница по кредита.

Между „Б.Р.С.“ АД и кредитополучателите е подписан и анекс към договора от 23.08.2012 година по искане на кредитополучателите, според който считано от подписването му ползваният кредит ще се обслужва от посочена в анекса сметка в „Ю.“ АД на името на А. Ш..

Впоследствие, с нова цесия от 25.10.2017 г., „Б.Р.С.“ АД е прехвърлило обратно на „Ю.Б.“ АД всички свои вземания, произтичащи от договори за кредит, изброени в приложенията, сред които е и процесният договор / приложение № 5, ред 23 и 24/, както и от всички анекси към тези договори, заедно с всички обезпечения, привилегии и други принадлежности, включително начислената до съответната дата на прехвърляне лихва и правата спрямо солидарните длъжници и поръчителите по кредитите.

Въз основа на така установената по делото фактическа обстановка, съобразявайки доводите и възраженията на страните по делото, включително задължението си да се произнесе служебно във връзка със защитата на

потребителите за наличието на неравноправни клаузи в потребителските договори, доколкото е безспорно, че кредитополучателите имат качеството на потребители по смисъла на § 13 т. 1 от ДР на ЗЗП, а банката – на търговец по смисъла на § 13 т. 2 от ДР на ЗЗП, съдът намира следното:

За валутата на процесния кредит съдът, съобразявайки клаузите на договора, обсъдени по-горе, приема, че става дума за договор за кредит в чуждестранна валута – швейцарски франкове, като задължението за погасяването му е в същата валута, макар цялата сума фактически да е предоставена на кредитополучателите в евро, а не в уговорената с договора чуждестранна валута – швейцарски франкове. Валутата, в която е сключен договорът, има функцията на парична виртуална единица, служеща за изчисление. За този договор, съгласно приетото в т. 20 от определение по дело С-119/17 на СЕС, при преценката за наличие на неравноправни клаузи по смисъла на чл. 3, §1 и чл. 4, § 2 от Директива 93/13, транспонирани в чл. 145, ал. 1 ал. 2 от ЗЗП, се прилагат критериите, възприети с решение по дело С -186/2016 година на СЕС. Съобразно тези критерии и съобразно разпоредбата на чл. 145, ал. 2 от ЗЗП преценката за неравноправния характер на клаузи от потребителски договор не се свързва с основния му предмет, нито със съответствието между цената и възнаграждението от една страна и доставените стоки и предоставените услуги от друга, при условие, че те са изразени на ясен и разбираем език.

В случая клаузата на чл. 1 ал. 1, определяща основната, характеризираща договора престация, според която се предоставя кредит в швейцарски франкове с равностойност 15 000 евро по курс „купува“ за швейцарския франк към еврото на банката – кредитор в деня на усвояването на кредита и задължението да се върне ползвания кредит в същата валута, е формулирана по ясен и разбираем начин и отразява волята и постигнатото съгласие между страните за предоставяне на кредита в швейцарски франкове, респ. за погасяването му в същата валута. Този извод на съда не се променя от факта, че според чл. 2, ал. 1 от договора сумата - предмет на кредита в швейцарски франкове, е предоставена на кредитополучателя по блокирана сметка, без възможност за разпореждане с нея, служебно е превалутирана в друг вид валута / евро/ по курса към момента на усвояване на кредита и е преведена в евро по друга сметка на длъжника.

Що се отнася до клаузите от договора, с които валутният риск се прехвърля изцяло върху кредитополучателите, следва да бъде извършена преценка за тяхната неравноправност, респ. нищожност съгласно чл. 146 ал. 1 от ЗЗП, освен ако не са уговорени индивидуално, каквито доводи и доказателства от страна на банката липсват. Според чл. 143, ал.1 от ЗЗП неравноправна е клауза в договор, сключен с потребител, съдържаща уговорка в негова вреда, която не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и потребителя.

В чл. 145, ал.1 на ЗЗП, законодателят сочи, че неравноправната клауза в договор, сключен с потребител се преценява, като се вземат предвид видът на стоката или услугата - предмет на договора, всички обстоятелства, свързани с неговото сключване към датата на сключването, както и всички останали клаузи на договора или на друг договор, от който той зависи.

По делото не се твърди и не е установено при сключване на процесния договор за кредит в съответната чуждестранна валута, в случая в швейцарски франкове, банката да е предоставила на потребителя пълна и подробна информация за последиците от процесната сделка, която да му даде възможност за преценка и то в дългосрочен план / договорът е за 10 години/ на икономическите последици от валутния риск за поетите финансови задължения при описаните по-горе договорни клаузи и за опасността да не може да заплаща вноските при значително обезценяване на валутата, в която получава доходите си, респ. на еврото спрямо швейцарския франк, който не е с фиксиран курс към лева/еврото.

Липсата на такава информация лишава кредитополучателя от възможността да прецени последиците от поетия от него риск, сключвайки договора с клаузите по чл. 6 ал. 2 и чл. 22, които следва да бъдат приети за нищожни съгласно чл. 146 ал. 1 от ТЗ. Тези клаузи от договора не отговарят на изискването за добросъвестност и създават неравновесие в отношенията между банката и потребителя, с тях се постигна пълно прехвърляне на валутния риск върху потребителя.

Приемайки нищожност на клаузите от договора, с които валутният риск е прехвърлен изцяло върху кредитополучателите, без те да могат да преценят на основание ясни и разбираеми критерии икономическите

последници от сключването на договора и в нарушение на принципа за добросъвестност, съдът счита, че тези нищожни клаузи не създават задължение на потребителите. Те не следва да носят риска от тяхното прилагане, свързано с промяната в курса на швейцарския франк към еврото/лева и увеличаването на еврота/левова равностойност на дължимите вноски в швейцарски франкове. Поради това съдът приема, че задължението на кредитополучателите се ограничава до заплащане на усвоената сума по кредита по курса на швейцарския франк към еврото, посочен при усвояването □, а именно 1,6582043 швейцарски франка за едно евро. Общият размер на усвоената на 25.06.2008 година сума съгласно приложение № 1, е 24 874 швейцарски франка.

Във връзка с неравноправността на клаузите на чл. 3 ал. 1 и ал. 5, чл. 6, ал. 3 и чл. 12, ал. 1 от договора, съдът намира следното:

Клаузата на чл. 3, ал. 5 от договора, според която действащият БЛП на банката не подлежи на договаряне и промените в него стават незабавно задължителни за страните, като банката уведомява кредитополучателя за новия размер на БЛП и датата, от която той е в сила, чрез обявяването му на видно място в банковите салони, е очевидно неравноправна. Тази клауза позволява на банката едностранно и без фиксирана периодичност да определя собствения си базов лихвен процент, който е елемент от договорената възнаградителна лихва. Тя не съдържа никакви конкретни основания и причини за извършване на едностранни промени от банката в БЛП като част от договорната лихва, не съдържа и задължение за уведомяване на кредитополучателя, а е предвидено промените да го обвързват автоматично, като не е уредена и възможността при евентуално негово несъгласие с направените от банката едностранни промени да прекрати договора. С оглед на това и при липса на представени от банката доказателства, че става дума за индивидуално уговорени условия по договора, посочената клауза от договора - чл. 3, ал. 5, както и клаузата на чл. 6 ал. 3 следва да бъдат приети за нищожни на основание по чл. 146 ал. 1 ЗЗП, поради наличие на предпоставките по чл. 143, ал. 2, т. 10 и т. 11 ЗЗП.

Същото важи и за чл. 12 от договора. Таксите по договора за кредит се дължат от кредитополучателя на основание чл. 4, който предвижда, че кредитополучателят заплаща на банката такса за управление в размер на 1,5%

върху размера на кредита еднократно, при неговото усвояване, комисионна за управление, платима ежемесечно на датата на падежа на съответната погасителна вноска в размер на 0,04 % върху размера на непогасената главница по кредита и административна такса 40 лева – еднократно, дължима при подаване на документите за кредит. Сред поетите от кредитополучателя задължения по договора е и това по чл. 10, т. 2, а именно да заплаща дължимите от него такси и комисионни съгласно Тарифата за условията, лихвите таксите и комисионните, които банката прилага по операциите си и чиито размери са посочени по ясен и конкретен начин в чл. 4. Възможността банката да променя едностранно тази Тарифа и приложимите лихви по кредита / чл. 12/, без да са посочени конкретни обективни условия, при които това може да стане и при положение, че е предвидено промените да стават задължителни за страните по договора от момента на приемането им, без те да могат да влияят върху тях, безспорно е уредена с неравноправни клаузи, които не обвързват кредитополучателите.

Нищожността на посочените клаузи обаче не влече нищожност на целия договор.

Страните са обвързани от клаузите на първоначалния договор – чл. 1 ал. 1 и приложение № 1 към него, чл. 3 ал. 1 и чл. 4, които уреждат основния предмет на договора – размер на отпусната сума, дължима възнаградителна лихва и останалите разходи по договора – такси и комисионни към момента на сключването му по ясен и разбираем начин. Тези клаузи не са нищожни и обвързват страните по договора. Нищожността на клаузите, даващи възможност да банката едностранно да променя условията на договора, обсъдени по-горе, не влече нищожност на целия договор. Първоначално сключеният договор е с конкретно посочен размер на отпуснатата сума в швейцарски франкове, макар в договора да е описана чрез равностойността им в евро, но с посочване на данните за курса на франка към еврото и за точния брой на швейцарски франковете в приложение № 1. Конкретно посочен, ясен и разбираем за страните е и размерът на дължимата възнаградителна лихва, уреден в чл. 3 ал. 1 и включваща два компонента – БЛП / 4,5%/ и договорна надбавка от 5,65 пункта. Фиксирани са и размерите на дължимите такси и комисионни / чл. 4/. Страните не са обвързани от последващите промени в размера на лихвите и таксите по договора, извършени едностранно от банката и без обективни критерии. Те обаче

остават обвързани от договора с първоначалните му конкретни условия, за които липсва основание да се приеме, че са нищожни.

С предявените по делото осъдителни иски се претендират главница и лихви по процесния договор, като в претенцията за главница са включени и изтеклите лихви съгласно сключените между страните допълнителни споразумения от 10.03.2011 година, 18.01.2012 година, 26.01.2012 година, 30.09.2012 година и 29.05.2013 година. Преоформянето на задълженията чрез прибавянето на изтекли лихви към главницата по отпуснатия кредит с допълнителните споразумения не обвързва страните по договора. Допълнителните споразумения са нищожни като противоречащи на закона. Те имат за последица т.нар. „анатоцизъм“ по смисъла на чл. 10 ал. 3 от ЗЗД – начисляване на възнаградителни лихви върху лихви. Вече изтеклите лихви стават част от главницата и върху тях започват да се начисляват нови лихви, което е допустимо само при изрична уговорка между търговци на основание чл. 294, ал. 1 от ТЗ, пред каквато хипотеза не сме изправени в случая. За банката не съществува възможност за олихвяване на изтекли лихви съгласно чл. 10 ал. 3 от ЗЗД, включително при реструктурирането по чл. 13 от Наредба № 9 от 03.04.2008 година за оценка и класификация на рисковите експозиции на банките и установяване на специфични провизии за кредитен риск /отм./. В тази насока е и възприетото от съдебната практика разрешение – решение № 66 от 29.07.2019 година на ВКС по т. дело № 1504/2018 година на второ т.о.

Преди да пристъпи към обсъждане на размерите на дължимите суми, съдът дължи произнасяне по възраженията на ответниците, които се поддържат в подадените въззивни жалби.

Основните доводи във въззивната жалба на М. Т. – Ш., представлявана от особения представител адвокат Е. С., са свързани с недължимост на исковите суми поради изтекла кратка тригодишна погасителна давност по чл. 111, б. „в“ от ЗЗД, като становището е, че задължението за погасяване на кредита с ежемесечни анюитетни погасителни вноски има периодичен характер.

Настоящият съдебен състав намира за неоснователно това възражение. За всички задължения по договора за банков кредит е приложима общата петгодишна давност по чл. 110 от ЗЗД, която започва да тече от датата на

падежа не на всяка отделна дължима вноска, а от уговорената с договора крайна дата за окончателно издължаване на кредита. В случая заемът е отпуснат за срок от 120 месеца, т.е. за десет годишен период, като отпускането му е станало на 25.06.2008 година. Първата погасителна вноска съгласно чл. 7, ал. 1 от договора е 25-то число на месеца, следващ датата на усвояване на кредита, т.е. 25.07.2008 година. Крайният срок за издължаване на кредита съгласно чл. 5, ал. 1 от договора настъпва след изтичането на 120 месеца - на 25.06.2018 година. Действията на банката, насочени към обявяване на предсрочна изискуемост на кредита на основание чл. 18, ал. 2 от договора – поради неиздължаване на повече от три последователни месечни погасителни вноски, са извършени в по-късен момент, след изтичане на крайния срок на договора.

Отговорът на въпроса дали плащанията на вноските по погасителния план по договор за банков кредит имат характер на периодични плащания с оглед приложното поле на кратката погасителна давност по чл. 111, б. „в“ от ЗЗД или е приложим общият петгодишен давностен срок по чл. 110 от ЗЗД, изчисляван от датата на окончателния падеж е, че уговореното между страните връщане на предоставения кредит на погасителни вноски не превръща задължението в такова за периодични платежи, а представлява уговорка за изпълнение на общото задължение на части. Това становище съответства на дадените с ТР № 3 от 18.05.2012 година на ОСГТК на ВКС задължителни разяснения на понятието „периодични плащания“, според които периодичните задължения са относително самостоятелни, макар и породени от един и същ факт и периодичността е характерна за престациите и на двете страни по договора /например повтарящо се задължение на едната страна за доставка на стоки или услуги през определен период, а на другата страна – за заплащане на получените през този период стоки и услуги/. Това изискване не е налице по отношение на договора за кредит, тъй като нито задължението на банката за предоставяне на уговорената сума, нито задължението на длъжника за връщането ѝ, е повтарящо се. Връщането на сумата по договора за кредит на погасителни вноски представлява изпълнение на части на основното задължение на длъжника /чл. 66 ЗЗД/. В този смисъл е и съдебната практика /решение № 38/2019 година по т.д. № 1157/2018 година на II т.о. на ВКС/. Такова е и разрешението, съдържащо се в мотивите на ТР № 5 от 21.01.2022 година, постановено по ТД 5/2019 година

на ОСГТК на ВКС.

Във връзка с уведомяването на двамата ответници по делото са представени писмени доказателства – стр. 84 до 105, съдържащи уведомления от „Б.Р.С.“ и от „Ю.Б.“ АД до всеки един от тях за извършените цесии на вземанията по процесния договор от банката на „Б.Р.С.“ АД на 05.09.2008 година и обратно от „Б.Р.С.“ АД на „Ю.Б.“ АД на 25.10.2017 година, както и изявления на „Ю.Б.“ АД за обявяване на предсрочната изискуемост на кредита на основание чл. 18 от договора поради просрочие при погасяване на вноски в общ размер на 37545,50 швейцарски франка и покана за доброволното плащане на дължимите суми в седемдневен срок. Връчването на съобщенията е възложено на ЧСИ с рег. №* и те са адресирани до двамата кредитополучатели на адрес град П., ул. „З.“ № 21, ет. 8, ап. 24. Това е адресът, който е посочен по сключения между страните договор и на който съгласно чл. 29 е следвало да се изпращат всички съобщения. При връчването на описаните книжа е установено, че ответниците не пребивават на посочения адрес, на който са живеели под наем, че са напуснали жилището през месец февруари 2018 година и че нямат вписани други адреси в системата на ГРАО. При тези данни и след направени три посещения на адреса, са залепени на 14.05.2019 година уведомления по чл. 47 от ГПК за двамата да се явят за получаване на книжата в двуседмичен срок. Този срок е изтекъл на 28.05.2019 година, поради което и с оглед разпоредбата на чл. 47, ал. 5 от ГПК следва да се приеме фингирано връчване на книжата на ответниците, считано от 29.05.2019 година. В този смисъл възраженията във въззивната жалба на ответника А. Ш., чрез особения му представител адвокат Н. П., за нередовно уведомяване както за договорите за цесия, така и за предсрочната изискуемост на кредита, са неоснователни.

Отделен е въпросът, че в случая е без значение обстоятелството връчени ли са или не уведомленията за извършените цесии и за предсрочната изискуемост на кредита, при изводи, че отношенията между страните следва да се уреждат съобразно първоначалния договор и клаузите в него, без последващите промени и допълнителни споразумения, сключени с „Б.Р.С.“ АД, а и няма пречка уведомленията да се направят със самата искова молба и да достигнат до ответниците с нейното получаване, с оглед предмета на предявените искове.

Двата договора за цесия – договора от 05.09.2008 година с цедент „Ю.Б.“ АД и цесионер „Б.Р.С.“ АД и договора за цесия от 25.10.2017 година, по който цедент е „Б.Р.С.“ АД, а „Ю.Б.“ АД е цесионер, не се отразяват на отношенията между страните по настоящия спор. С договорите за цесия се прехвърля само вземането по договора за кредит, цесионерът не става страна по него. Осъдителният иск е предявен от банката в качеството □ на кредитодател и носител на вземането по договора за кредит след придобиването му с договора за цесия от 25.10.2017 година, в каквато насока са изложените по делото обстоятелства. Още повече, че в чл. 27 от първоначалния договор за кредит, обсъден подробно по-горе, страните изрично са се съгласили с прехвърлянето на вземането. В чл. 27 ал. 2 от договора е уреден начинът, по който ще се погасяват задълженията по договора след прехвърляне на вземането на „Б.Р.С.“ АД, а именно осигуряване на средствата за погасяване на задълженията от кредитополучателите по съществуващата сметка в банката, след което банката се е задължила да превежда на падежа дължимите погасителни вноски по открита сметка в „Б.Р.С.“ АД, без задължение за кредитополучателя да заплаща такси за тези преводи.

Без значение е и моментът на връчване на изявлението на банката за предсрочна изискуемост на задълженията по договора за кредит, тъй като то е след датата на изтичане срока на договора на 25.06.2018 година.

Следва да се посочи за неоснователно и възражението във въззивната жалба на А. Ш. за липса на клауза в договора, уреждаща предсрочната изискуемост. Чл. 18 от договора, ал. 1 и ал. 2, които бяха обсъдени подробно по-горе, уреждат условията, при които банката може да обяви предсрочната изискуемост, а и то е без значение за отношенията между страните с оглед извода за изтекъл срок на договора в предходен момент.

Неоснователен е доводът на жалбоподателя А. Ш. за непредставяне на Общи условия към договора, въпреки направеното от него искане в първоинстанционното производство. Видно от обстоятелствата, изложени в исковата молба, ищецът се позовава на клаузите на договора, който е приложен по делото, като не твърди да съществуват и в отношенията между страните да са приложими Общи условия към него. В самия договор, подписан от двамата ответници в качеството им на кредитополучатели, като

част от неговото съдържание има раздел VII – Общи условия, които обвързват страните. В него не е посочено съществуването на Общи условия като приложение към договора, като няма позоваване на други клаузи, извън съдържащите се в самия договор.

Без значение за спора по настоящото дело е дали е подновена или не ипотеката върху недвижимия имот, описан в чл. 13, обезпечаваща задълженията по договора за кредит. Този въпрос не е от значение за съществуването на задълженията на ответниците и техния размер, а има отношение към евентуалното принудително изпълнение върху недвижимия имот, ипотекиран като обезпечение по договора.

Неоснователно е и възражението на ответника А. Ш., което се поддържа с въззивната жалба, за това, че той не се е задължил по договора и не носи солидарна отговорност заедно с кредитополучателката М. Т. – Ш., по чиято сметка са преведени сумите по договора за кредит. Видно от съдържанието на договора и положените в него подписи, А. Ш. е страна по него в качеството си на кредитополучател и е поел задълженията да отговаря по него в това си качество солидарно с М. Т. – Ш.. Изрично в чл. 1, ал. 3 от договора е посочено, че за връщането на кредита и за другите задължения по договора лицата, които са го подписали като кредитополучатели, отговарят солидарно. Т.е. налице е договорна солидарна отговорност по смисъла на чл. 121 от ЗЗД.

Усвояването на сумата по договора, по който ответникът А. Ш. се е съгласил да бъде кредитополучател – солидарен длъжник, е станало по уговорения в него начин. Банката е изпълнила задължението си, заверявайки с цялата заемна сума банковата сметка на единия от кредитополучателите. Вътрешните отношения между двамата кредитополучатели и причината, поради която А. Ш. се е съгласил с този начин на усвояване на сумата, не го освобождават от задължението му на солидарен длъжник – кредитополучател. Той е изразил по ясен и категоричен начин воля да бъде кредитополучател наред с другия кредитополучател М. Т. – Ш. и да отговаря солидарно с нея за връщането на кредита и за другите задължения по договора в това си качество. Изрично се е съгласил и с начина на усвояване на сумата по кредита, поради което не може да се приеме, че не е обвързан от договора. Нещо повече, от обсъдения по-горе анекс към договора

за кредит от 23.08.2012 година, подписан въз основа на молба на кредитополучателите, е видно, че е променена сметката, от която ще се обслужва кредитът, като е посочена такава на името на А. Ш.. Двата кредитополучатели са подписали този анекс. Това обстоятелство подкрепя извода, че волята на двамата е била да подпишат договора в качеството на кредитополучатели, със солидарна отговорност за изпълнение на задълженията по него.

По възраженията във въззивната жалба на А. Ш., касаещи размерите на задълженията по договора, по-конкретно на задължението за наказателни лихви, съдът ще се произнесе, преценявайки приетата във въззивното производство съдебно-икономическа експертиза, която страните не са оспорили.

Тази експертиза е изготвена по задачи, формулирани от съда, съобразно изложените по-горе изводи, че приложими в отношенията между страните са клаузите на първоначално сключения договор, а не и на последващите допълнителни споразумения към него, които са нищожни поради прибавянето към главницата по договора на други задължения, включително изтекли лихви, което е забранено от закона като анатоцизъм. С оглед на това съдът приема, че за ответниците не съществува задължение за връщане на главница, надхвърляща тази по първоначално отпуснатия договор. Досежно възнаградителните и наказателни лихви също са приложими клаузите на първоначалния договор – чл. 3, ал. 1 и ал. 3 с посочените в тях размери. Последващите изменения в размерите на лихвите, наложени едностранно от банката, не обвързват страните, тъй като са неравноправни по смисъла на ЗЗП и нищожни, в каквато насока също бяха изложени мотиви по-горе. Поради неравноправност на клаузите от договора, касаещи превалутирането на сумите за издължаване на кредита в швейцарски франкове, както е уговорено и прехвърлянето на валутния риск на кредитополучателите, което също беше обсъдено от съда, размерите на задълженията по договора за кредит следва да бъдат определени, при съобразяване на извършените плащания по договора с курса на швейцарския франк към еврото/лева в деня на усвояване на кредита – 25.06.2008 година. Освен това с изтичане срока на договора на 25.08.2018 година за кредитополучателите възниква задължение за изплатят всички суми по него, включително главница и изтекли до този момент възнаградителни и наказателни лихви съгласно чл. 5, ал. 1 от договора. След

този момент страните не са обвързани от договора, чийто срок е изтекъл, липсва основание за начисляване на възнаградителни и наказателни лихви, а се дължи само обезщетение за забава по чл. 86, ал. 1 от ЗЗД в размер на законната лихва върху главницата. При изчисляване на дължимите суми е взето предвид също, че исковите претенции на ищеца са с начален момент, който не включва всички неиздължени суми по договора, а само такива за определен период преди завеждане на исковата молба, изрично посочен в нея, а именно от 10.09.2014 година за главницата, от 10.09.2016 година за възнаградителните и наказателни лихви и такси, като крайният им момент е 25.06.2018 година съобразно изложеното по-горе, от 23.05.2017 година за дължимите имуществени застраховки и от 14.05.2018 година – за дължимите нотариални разноски.

От вариант втори на заключението на вещото лице, прието пред въззивната инстанция, изготвено при съобразяване на гореизложените рамки, се установява, че размерът на дължимата главница по договора за периода след 10.09.2014 година, е 12 561,70 швейцарски франка, дължимите възнаградителни лихви за периода от 10.09.2016 година до 25.06.2018 година са в размер на 662,38 швейцарски франка, наказателните лихви за същия период са 5253,32 швейцарски франка, дължимите такси за периода от 10.09.2016 година до 25.06.2018 година са в размер на 31,32 швейцарски франка, имуществените застраховки са 275,45 швейцарски франка и нотариалните такси са 680,19 лева. Посочените от вещото лице като дължими имуществени застраховки в размер на 275,45 швейцарски франка надхвърлят претендираните такива от 119,74 швейцарски франка, поради което искът е основателен до този размер, който е посочен от ищеца.

Предявените осъдителни искове са основателни до посочените размери, като дължимите сумите в швейцарски франкове са по курса към датата на усвояване на сумите по кредита – 25.06.2008 година, който е 1,6582043 швейцарски франка за едно евро, което изрично следва да бъде отразено в диспозитива на съдебното решение

Първоинстанционното решение в частите, с които са уважени осъдителните искове над посочените по-горе размери и периоди следва да бъде отменено и исковите следва да бъдат отхвърлени в тези части, а именно: за дължимата главница в размера над 12561,70 швейцарски франка до

19728,24 швейцарски франка, за дължимите договорни лихви над размера от 662,38 швейцарски франка до 1227,32 швейцарски франка, за дължимите наказателни лихви над размера от 5253,32 швейцарски франка до 12144,17 швейцарски франка, както и за периода от 25.06.2018 година до 03.09.2019 година, за дължимите такси по договора - над размера от 31,32 швейцарски франка до 72,34 швейцарски франка, както и за периода от 25.06.2018 година до 03.09.2019 година.

Главницата от 12561,70 швейцарски франка се дължи ведно със законната лихва от датата на исковата молба – 04.09.2019 година, до окончателното ѝ изплащане.

Съобразно изхода на спора следва да бъде разпределена и отговорността на страните за разноските в първоинстанционното и във въззивното производство. При произнасяне по въпроса за разноските, които се изчисляват и присъждат в българската валута - лева, съдът съобразява курса на швейцарския франк към 25.06.2008 година, който е 1,6582043 швейцарски франка за едно евро / с фиксиран курс 1,95583 лева за едно евро/, или 1,1795 лева за един швейцарски франк.

Общият размер на разноските на ответника за първоинстанционното производство съобразно представения списък по чл. 80 от ГПК и доказателства за реално заплащане, е 9389,39 лева. От тях с оглед изхода на спора - основателност на исковете за 18628,46 швейцарски франка/ с левова равностойност 21972,27 лева/ и 680,19 лева, или общо 22652,46 лева , при претендирани 34382,48 швейцарски франка / с равностойност 40554,14 лева/ и 680,19 лева, или общо 41234,33 лева, ответниците дължат на ищеца разноси в размер на 5158,15 лева за първоинстанционното производство. Решението над тази сума до присъдените 9389,39 лева следва да бъде отменено.

Разноските на „Ю.Б.“ АД за въззивното производство, посочени в списъка по чл. 80 от ГПК и установени с представените доказателства, са в общ размер на 11782,10 лева /за възнаграждения за особени представители и за вещо лице/. От тях с оглед изхода на спора двамата жалбоподатели следва да бъдат осъдени да заплатят на „Ю.Б.“ АД сумата от 6472,60 лева за въззивното производство.

Дължимата за въззивното производство държавна такса - половината от внесената за първоинстанционното производство, или сумата от 1255,57

лева следва да бъде присъдена в тежест на двете страни съобразно изхода на спора. Двамата жалбоподатели М. Т. – Ш. и А. Ш. следва да заплатят държавна такса в полза на бюджета на съдебната власт в размер на 689,76 лева, а „Ю.Б.“ АД – в размер на 565,81 лева.

По частната жалба, подадена от адвокат Н. П. П. срещу определение № 260538 от 16.06.2022 година, постановено по т. дело № 775/2019 година на ОС – Пловдив, с което е оставена без уважение молбата □ в качеството на особен представител на ответника А. Ш., за изменение на постановеното решение в частта на разноските, съдът намира следното:

След постановяване на първоинстанционното решение, с молба вх. № 265085 от 11.05.2022 година, адвокат Н. П. е поискала изменение на първоинстанционното решение, като се осъди „Ю.Б.“ АД да ѝ заплати допълнително възнаграждение от 2222,23 лева, от които 1222,23 лева – разликата между заплатените ѝ 1191,12 лева и минималното възнаграждение по чл. 7, ал. 2, т. 4 от Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения от 2413,35 лева съобразно цената на предявените искове от общо 62778,39 лева, както и допълнително 1000 лева с оглед на фактическата и правна сложност на делото и проведените общо 12 съдебни заседания пред първоинстанционния съд.

Въззивният съд намира, че частната жалба е основателна по следните съображения:

Възнагражденията на особените представители по делото, включително на адвокат Н. П. като особен представител на ответника А. Ш., са посочени от първоинстанционния съд в определението за тяхното назначаване - № 140 от 21.01.2020 година. Определеното от съда възнаграждение е в размер на по 1191,12 лева за двамата особени представители, включително за адвокат Н. П.. То е внесено от „Ю.Б.“ АД. По искане на адвокат П. с молба вх. № 286280/16.12.2021 година възнаграждението в този размер □ е изплатено реално въз основа на разпореждане на съда от 17.12.2021 година.

Безспорно е, че заплатеното адвокатско възнаграждение от 1191,12 лева е под минималния размер по Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения, приложима в случая във варианта от преди изменението с ДВ 88/2022 година. Цената на исковете, предявени пред първоинстанционния съд, е 62778,39 лева. Минималното адвокатско

възнаграждение съгласно чл. 7, ал.2, т. 4 от Наредба № 1, е 2413,35 лева. Определеното и заплатено възнаграждение е под минималния размер по Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждение. Съгласно разпоредбата на чл. 47, ал. 6, изречение второ от ГПК възнаграждението на особения представител се определя от съда съобразно фактическата и правна сложност на делото, като то може да бъде и под минималния размер за съответния вид работа съгласно чл. 36, ал. 2 от Закона за адвокатурата, но не по-малко от 1/2 от него.

В случая то е по-малко от половината от дължимото по Наредба № 1. Освен това, видно от материалите по делото, в първоинстанционното производство са проведени общо 11 съдебни заседания, в пет от които адвокат П. е присъствала лично – на 26.04.2021 година, 07.06.2021 година, 29.11.2021 година, 07.03.2022 година и 28.03.2022 година. Съгласно разпоредбата на чл. 7, ал. 9 от Наредба № 1/ преди изменението/, при защита по дело с повече от две съдебни заседания, за всяко следващо се заплаща по 100 лева. С оглед на това и съобразявайки големия обем доказателства по делото, събрани в първоинстанционното производство, включително няколко експертизи, както и поддържаните доводите и възраженията на страните, обосноваващи голяма фактическа и правна сложност, въззивният съд намира, че са налице основания за присъждане на допълнително възнаграждение на адвокат П. в размер на 1522,23 лева, от които 300 лева допълнително за съдебните заседания, в които се е явила и 1222,23 лева – разликата от изплатеното до дължимото адвокатско възнаграждение, определено съгласно чл. 7, ал. 2, т. 4 от Наредба № 1 / преди изменението с ДВ бр. 88/2022 година/.

В случая става дума за форма на процесуално представителство, която произтича от акт на съда – определение, с което на особения представител се предоставя представителна власт спрямо отсъстваща страна по делото. Това представителство, съобразно чл. 36, ал. 2 от Закона за адвокатурата е възмездно, на особения представител се дължи възнаграждение в размера, определен от съда и заплатен от ищеца, доколкото съгласно чл. 47, ал. 6 от ГПК и чл. 48, ал. 2 от ГПК назначаването на особен представител е на разноси на ищеца.

С т. 6 на ТР 6/06.11.2013 година по т.д. 6/2012 година на ОСГТК на

ВКС е прието, че възнаграждението на особения представител е дължимо винаги и за него задължено лице е ищецът, като при определен изход на спора то може да му бъде присъдено като разноски. В този смисъл и доколкото адвокат П. е направила изрично искане за присъждане на възнаграждение, което □ се дължи в посочения размер, първоинстанционното решение следва да бъде допълнено, като се осъди „Ю.Б.“ АД да ѝ заплати допълнително възнаграждение в размер на 1522,23 лева. Вярно е, че с оглед изхода на спора ищецът разполага с възможността да иска присъждане на платеното възнаграждение като разноски. Тази възможност съществува само в хипотезата, при която възнаграждението е реално заплатено на особения представител, пред каквато не сме изправени в случая. Невъзможността на ищеца да претендира възнаграждението като разноски до момента на реалното му заплащане не е основание да се откаже присъждането му в полза на особения представител по делото, на когото възнаграждението се дължи безусловно. Такава е и съдебната практика по този въпрос / например определение № 60345 от 11.10.2021 година, постановено по ч.гр. дело № 3103/2021 година по описа на ВКС, III г.о./.

По изложените съображения Пловдивският апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 260113 от 21.04.2022 година, постановено по т. дело № 775/2019 година по описа на Окръжен съд – Пловдив, **В ЧАСТТА, С КОЯТО** са осъдени М. Р. Т. – Ш., ЕГН *****, с последен известен адрес: град П., ул. „З.“ № 21, ет.8, ап.24, представлявана от назначения от съда особен представител адвокат Е. К. С. от АК – П., със съдебен адрес град П., бул. „Ш.“ 146, и А. Ш., ЕГН *****, с последен известен адрес град П., улица „З.“ № 21, ет.8, ап.24, представляван от назначения от съда особен представител адв.Н. П. П. от АК – П., със съдебен адрес град П., ул. „О.“ № 4, ет.2, да заплатят солидарно на „Ю.Б.“ АД, ЕИК ***, на основание договор за потребителски кредит № ***/21.05.2008 г. и анекси към него, следните суми:

- сума в размера над 12 561,70 швейцарски франка до 19 728.24 швейцарски франка, представляваща дължима главница по договора за

периода след 10.09.2014 до 25.06.2018 година, както и за периода от 25.06.2018 година до 03.09.2019 година;

- сума в размера над 662,38 швейцарски франка до 1227.32 швейцарски франка, дължима възнаградителна лихва за периода 10.09.2016 – 25.06.2018 г.;

- сума в размера над 5253,42 швейцарски франка до 12 144.17 швейцарски франка, дължима наказателна лихва за просрочие за периода 10.09.2016 г. до 25.06.2018 година, както и за периода от 25.08.2018 година до 03.09.2019 г.;

- сума в размера над 31,32 швейцарски франка до 72.34 швейцарски франка, представляваща такси за управление за периода след 10.09.2016 до 25.06.2018 година, както и за периода от 25.06.2018 година до 03.09.2019 г.;

- сума в размера над 5158,15 лева до 9389,39 лева, представляваща направени разноси за първоинстанционното производство,

ВМЕСТО КОЕТО ПОСТАНОВЯВА:

ОТХВЪРЛЯ предявените от „Ю.Б.“ АД, ЕИК ***, срещу М. Р. Т. – Ш., ЕГН *****, с последен известен адрес: град П., ул. „З.“ № 21, ет.8, ап.24, представлявана от назначения от съда особен представител адвокат Е. К. С. от АК – П., със съдебен адрес град П., бул. „Ш.“ 146, и А. Ш., ЕГН *****, с последен известен адрес град П., улица „З.“ № 21, ет.8, ап.24, представляван от назначения от съда особен представител адв.Н. П. П. от АК – П., със съдебен адрес град П., ул. „О.“ № 4, ет.2, искове за солидарното осъждане на ответниците да заплатят на „Ю.Б.“ АД следните суми, претендирани по договор за потребителски кредит № ***/21.05.2008 г. и анекси към него :

- сума в размера над 12 561,70 швейцарски франка до 19 728.24 швейцарски франка, представляваща дължима главница по договора за периода след 10.09.2014 до 25.06.2018 година, както и за периода от 25.06.2018 година до 03.09.2019 година;

- сума в размера над 662,38 швейцарски франка до 1227.32 швейцарски франка, дължима възнаградителна лихва за периода 10.09.2016 – 25.06.2018 г.;

- сума в размера над 5253,42 швейцарски франка до 12 144.17

швейцарски франка, дължима наказателна лихва за просрочие за периода 10.09.2016 г. до 25.06.2018 година, както и за периода от 25.08.2018 година до 03.09.2019 г.;

- сума в размера над 31,32 швейцарски франка до 72.34 швейцарски франка, представляваща такси за управление за периода след 10.09.2016 до 25.06.2018 година, както и за периода от 25.06.2018 година до 03.09.2019 г.;

ПОТВЪРЖДАВА решение № 260113 от 21.04.2022 година, постановено по т. дело № 775/2019 година по описа на Окръжен съд – Пловдив, **В ОСТАНАЛИТЕ ОБЖАЛВАНИ ЧАСТИ, С КОИТО** са осъдени М. Р. Т. – Ш., ЕГН *****, с последен известен адрес: град П., ул. „З.“ № 21, ет.8, ап.24, представлявана от назначения от съда особен представител адвокат Е. К. С. от АК – П., със съдебен адрес град П., бул. „Ш.“ 146, и А. Ш., ЕГН *****, с последен известен адрес град П., улица „З.“ № 21, ет.8, ап.24, представляван от назначения от съда особен представител адв.Н. П. П. от АК – П., със съдебен адрес град П., ул. „О.“ № 4, ет.2, да заплатят солидарно на „Ю.Б.“ АД, ЕИК ***, на основание договор за потребителски кредит № ***/21.05.2008 г. следните суми:

-сума в размера на 12 561,70 швейцарски франка, представляваща дължима главница по договора за периода след 10.09.2014 до 25.06.2018 година;

- сума в размера на 662,38 швейцарски франка, представляваща дължима възнаградителна лихва за периода 10.09.2016 – 25.06.2018 г.;

- сума в размера на 5253,42 швейцарски франка, представляваща дължима наказателна лихва за просрочие за периода 10.09.2016 г. до 25.06.2018 година;

- сума в размера на 31,32 швейцарски франка, представляваща такси за управление за периода след 10.09.2016 до 25.06.2018 година;

-сума в размера на 119,74 швейцарски франка, представляваща дължими имуществени застраховки за периода от 23.05.2017 година до 25.06.2018 година.

-сума в размера на 680,19 лева – дължими разноси за подновяване на договорната ипотека и за изготвяне и връчване на покани до ответниците;

-законната лихва върху главницата от 12561,70 швейцарски франка,

считано от датата на исковата молба – 04.09.2019 година, до окончателното изплащане на сумата,

КАТО ПОСТАНОВЯВА, че сумите, присъдени в швейцарски франкове, се дължат съобразно курса на швейцарския франк към еврото към дата 25.06.2008 година, а именно 1,6582043 швейцарски франка за едно евро.

ОСЪЖДА М. Р. Т. – Ш., ЕГН *****, с последен известен адрес: град П., ул. „З.“ № 21, ет.8, ап.24, представлявана от назначения от съда особен представител адвокат Е. К. С. от АК – П., със съдебен адрес град П., бул. „Ш.“ 146, и А. Ш., ЕГН *****, с последен известен адрес град П., улица „З.“ № 21, ет.8, ап.24, представляван от назначения от съда особен представител адв.Н. П. П. от АК – П., със съдебен адрес град П., ул. „О.“ № 4, ет.2, да заплатят на „Ю.Б.“ АД, ЕИК ***, разноски за въззивното производство съобразно изхода на спора, в размер на 6472,60 лева.

ОСЪЖДА М. Р. Т. – Ш., ЕГН *****, с последен известен адрес: град П., ул. „З.“ № 21, ет.8, ап.24, представлявана от назначения от съда особен представител адвокат Е. К. С. от АК – П., със съдебен адрес град П., бул. „Ш.“ 146, и А. Ш., ЕГН *****, с последен известен адрес град П., улица „З.“ № 21, ет.8, ап.24, представляван от назначения от съда особен представител адв.Н. П. П. от АК – П., със съдебен адрес град П., ул. „О.“ № 4, ет.2, да заплатят държавна такса за въззивното производство съобразно отхвърлената част от жалбите в размер на 689,76 лева в полза на бюджета на съдебната власт.

ОСЪЖДА „Ю.Б.“ АД, ЕИК ***, да заплати в полза на бюджета на съдебната власт държавна такса за въззивното производство съобразно уважената част от жалбите, в размер на 565,81 лева.

ОТМЕНЯ определение № 260538 от 16.06.2022 година, постановено по т. дело № 775/2019 година на ОС – Пловдив, с което е оставена без уважение молбата на адвокат Н. П. П. в качеството ѝ на особен представител на ответника А. Ш. за изменение на постановеното решение в частта на разноските, **ВМЕСТО КОЕТО ПОСТАНОВЯВА:**

ОСЪЖДА „Ю.Б.“ АД, ЕИК ***, да заплати на адвокат Н. П. П. от АК – П., с адрес град П., ул. „О.“ № 4, допълнително възнаграждение в размер на 1522,23 лева, дължимо ѝ в качеството на особен представител на А. Ш., ЕГН

*****, за първоинстанционното производство по т. дело № 775/2019 година по описа на Окръжен съд – Пловдив.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС с касационна жалба в едномесечен срок от връчването му на страните, а в частта, имаща характер на определение по чл. 248, ал. 3 от ГПК, подлежи на обжалване пред ВКС с частна жалба в едноседмичен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____